

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 31 januari 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat för budgetåret 1938/39, i vad propositionen avser femte huvudtiteln.

(3:e avd.)

1:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** I propositionen nr 2 med förslag till tilläggsstat för budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (bilaga 6, sid. 53—57 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 78,300 kronor.

Ifrågavarande delpost är i gällande avlöningsstat uppförd med 142,500 kronor.

Socialstyrelsen har beräknat, att utöver nu nämnda belopp erfordras för löpande budgetår sammanlagt 78,350 kronor till förstärkning av personalen. Medelsbehovet har närmare specificerats i omstående tabell.

Till tabellens slutsumma har lagts ett belopp av 1,850 kronor för avlöande av ytterligare ett kontorsbiträde och ett skrivbiträde å fattigvårdsbyrån, båda från och med den 1 januari 1939.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat:

Vid ett ställningstagande till styrelsens anslagsäskande bör erinras därom, att Kungl. Maj:t vid behandlingen av socialstyrelsens avlöningsanslag i årets statsverksproposition funnit erforderligt föreslå en avsevärd förhöjning av anslaget till grundavlöningar m. m. för nästa budgetår, vilken förhöjning till stor del är avsedd att möta ett redan innevarande budgetår konstaterat behov av ökad personal för nu ifrågavarande byråer.

I första hand påkallar den exceptionellt ökade arbetsbörda, som av kända anledningar kommit att åvila utlänningsbyråns personal, en kraftig förstärkning av nu ifrågavarande post. Men även för de övriga byråernas del torde man icke kunna undvika att vidtaga en skälig förhöjning av posten. Socialstyrelsens uppskattning av medelsbehovet synes mig kunna godtagas, därvid dock någon avrundning av det äskade beloppet torde kunna ske. Den erforderliga förhöjningen synes böra bestämmas till 78,300

Personal	Beräknad anställnings- tid	Beräknad kostnad	Därav verkliga ut- gifter, ^{1/7-30/11} 1938
<i>Fattigvårdsbyrån.</i>			
1 amanuens (18:e lg)	^{12/10} 38— ^{30/6} 39	2,897	419
1 tillfällig befattningshavare (motsv. 15:e lg)	^{5/10} 38— ^{30/6} 39	2,714	572
1 e. o. skrivbiträde	^{1/7} 38— ^{30/6} 39	1,675	667
1 skrivbiträde (tillfäll. å 148: —)	^{1/1} 39— ^{30/6} 39	888	—
<i>Statistiska byrån.</i>			
6 skrivbiträden (tillfäll. eller extra å 148: —)	^{1/7} 38— ^{30/6} 39	10,471	4,283
<i>Utlänningsbyrån.</i>			
1 amanuens (15:e lg)	^{1/1} 39— ^{30/6} 39	1,806	—
1 extra tjänsteman (15:e lg)	^{1/7} 38— ^{30/6} 39	3,672	1,530
1 e. o. skrivbiträde	^{21/11} 38— ^{30/6} 39	1,056	48
2 skrivbiträden (tillfäll. å 180: —)	^{1/7} 38— ^{30/6} 39	4,285	1,765
1 skrivbiträde (tillfäll. å 180: —)	^{1/10} 38 ^{30/6} 39	1,614	354
2 skrivbiträden (tillfäll. å 148: —)	^{1/7} 38— ^{30/6} 38	677	677
17 skrivbiträden (tillfäll. å 148: —)	^{1/7} 38— ^{30/6} 39	29,805	12,194
2 skrivbiträden (tillfäll. å 148: —)	^{1/1} 39— ^{31/3} 39	888	—
10 skrivbiträden (tillfäll., varav 3 å 180: — och 7 å 148: —)	^{1/1} 39— ^{30/6} 39	9,456	—
Summa för ovanstående tre byråer		71,904	22,509
Övertidsersättning och timavlönad personal (utlän- ningsbyrån)		3,600	3,357
1 expeditionsvakt (extra 2:a lg)	^{1/1} 39— ^{30/6} 39	888	—
Tillhopa kronor		76,392	25,866

kronor. Jag förutsätter emellertid, att styrelsen omsorgsfullt tillvaratager de möjligheter till en begränsning av personalen å de olika byråerna, som under återstoden av budgetåret av skilda anledningar må komma att erbjuda sig.

Utskottet.

Utskottet finner sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.
Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 78,300 kronor.

2:o) **Arbetsrådet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 58 och 59 av förenämnda statsrådsprotokoll) medgiva, att den i avlöningsstaten för arbetsrådet under anslagsposten till avlöningar till

övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlönningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 5,700 kronor.

Beloppet avser att täcka ökade personalkostnader, vilka blivit en följd av den alltjämt stegrade arbetsbördan beträffande ärendena enligt lant-arbetstidslagen.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för arbetsrådet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlönningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 5,700 kronor.

3:o) **Reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 59—62 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m. å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

För innevarande budgetår har till hithörande ändamål anvisats ett reservationsanslag av 8,000,000 kronor.

Under de senaste månaderna har emellertid inträtt en tendens till ökad arbetslöshet. En förstärkning av anslaget anses även påkallad såsom en följd av riksdagens och Kungl. Maj:ts beslut rörande disposition av anslaget jämväl för andra ändamål än arbetslöshetskommissionens hjälpverksamhet samt av Kungl. Maj:t fattade beslut beträffande arbeten utanför det egentliga hjälpprogrammet. Sammanlagt beräknas en förstärkning med 2,000,000 kronor bliva erforderlig.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Reservarbeten, kontantunderstödsverksamhet m. m.* å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

4:o) **Statliga och kommunala beredskapsarbeten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 62—67 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Statliga och kommunala beredskapsarbeten å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

För innevarande budgetår har till statliga och kommunala beredskapsarbeten anvisats ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

Efter en statistisk redogörelse för arbetslöshetsläget och anslagets an-

vändning under den förra hälften av budgetåret anför *departementschefen* bland annat följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att anslaget till statliga och kommunala beredskapsarbeten för budgetåret 1938/39 har så gott som helt disponerats. Den sysselsättningseffekt, som genom de på detta sätt beslutade arbetena skulle ha ernåtts, vore enligt min uppfattning i stort sett tillräcklig under förutsättning att arbetslöshetssituationen hade förblivit oförändrad under innevarande budgetår. De senaste siffrorna utvisa emellertid, utöver den normala säsongavmattningen, en viss försämring av arbetslöshetsläget, särskilt framträdande i de norrländska länen. Det är under sådana förhållanden naturligt, om åtskilliga kommuner, vilka redan nu på grund av arbetslösheten befinna sig i en bekymmersam ekonomisk situation, med en viss oro emot de närmaste månaderna. Då den inträffade försämringen av arbetslöshetsläget — i huvudsak beroende på en nedgång i exporten av skogsprodukter — icke kan antagas vara av rent tillfällig natur, kräver fullföljandet av programmet, att familjeförsörjare i möjligaste mån böra sysselsättas i beredskapsarbeten, en betydande utökning av sådana arbeten. Av chefen för jordbruksdepartementet föreslås denna dag äskande av medel avsedda att bereda sysselsättning genom beredskapsarbeten åt i första hand skogsbygdernas arbetslösa. Det torde emellertid bland annat av det skälet, att ifrågakvarande beredskapsarbeten endast i ringa utsträckning lära kunna bedrivas under vintermånaderna, vara erforderligt, att ökade medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för igångsättande av statliga eller kommunala beredskapsarbeten i vanlig ordning. Det torde vidare bli nödvändigt att upptaga till prövning, huruvida icke andra kommuner, inom vilka arbetslösheten visar tendens till stegring än dem, för vilka beredskapsarbetena hittills i första hand varit avsedda, böra kunna erhålla möjligheter att sysselsätta arbetslösa vid beredskapsarbeten.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet vill för sin del särskilt understryka angelägenheten av att till prövning upptages frågan, huruvida icke även andra kommuner än dem, för vilka beredskapsarbeten hittills i första hand varit avsedda, böra beredas möjligheter att erhålla statsbidrag till dylika arbeten.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga och kommunala beredskapsarbeten* å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

5:o) **Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 67 och 68 av förenämnda statsrådsprotokoll) att till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Till främjande av bostadsbyggande på landsbygden hava för innevarande budgetår anvisats dels under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 2,500.000 kronor, dels ock under kapitalbudgeten ett reservationsanslag av

3,000,000 kronor. Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag avser en förstärkning av det förra anslaget med 1,500,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling upptagit en inom andra kammaren av herr A. Nordström i Kramfors m. fl. väckt motion, nr 279, vari hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till förändrade grunder för lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen, så att den även komme att omfatta byggandet av bostäder för yngre ogifta förvärvsarbetare;

att riksdagen måtte besluta, att kapitaltillskottet till ovan nämnda lånefond måtte i stället för den i tilläggsstaten föreslagna summan av 1,500,000 kronor, utgå med 3,000,000 kronor; samt

att kungl. byggnadsstyrelsen måtte erhålla uppdrag att skyndsammast möjligt utarbeta alternativa förslag till uppförande av bostadskomplex för yngre ogifta förvärvsarbetare i städer och industrisamhällen.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet vill icke bestrida, att åtgärder i vissa fall kunna vara påkallade för att bereda yngre ogifta förvärvsarbetare, särskilt i städer och industrisamhällen, bostäder till rimligt pris. Enligt utskottets uppfattning torde emellertid denna angelägenhet bära i första hand ordnas utan medverkan från statens sida, helst som på bostadsväsendets område åtskilliga uppgifter alljämt föreligga, vilka för sin lösning med nödvändighet kräva statens ekonomiska bistånd. Utskottet anser sig därför icke kunna tillstyrka bifall till den i detta ämne väckta motionen.

Utskottet.

Under åberopande härav och då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med avslag å herr Nordströms i Kramfors m. fl. motion (II: 279) till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

6:o) **Pensionsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 68—70 av förenämnda statsrådsprotokoll) medgiva, att den i avlöningsstaten för pensionsstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 30,000 kronor.

Beloppet avser att täcka kostnader för vissa engångsarbeten i samband med ikraftträdandet av den nya lagen om barnbidrag samt för bearbetning av det statistiska materialet å styrelsens sjukkassebyrå.

Utskottet. Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet har därvid uppmärksammat, att möjlighet till besparing å annan anslagspost i styrelsens avlöningsstat förefinnes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för pensionsstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 30,000 kronor.

7:o) **Statens skyddshem: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 71 av förenämnda statsrådsprotokoll) medgiva, att den i avlöningsstaten för statens skyddshem under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 4,600 kronor.

Beloppet är närmast avsett att täcka kostnaderna för avlöning under första halvåret 1939 till ytterligare en extra ordinarie lärare i 19 lönegraden vid vartdera av Åkerby och Gräskärr skyddshem.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens skyddshem under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 4,600 kronor.

8:o) **Luftskyddsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 72 och 73 av förenämnda statsrådsprotokoll) medgiva, att den i avlöningsstaten för luftskyddsinspektionen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 15,000 kronor.

I gällande riksstat är ifrågavarande delpost upptagen med 15,400 kronor.

Den forcerade utbyggnad av det civila luftskyddets olika verksamhetsgrenar, som till följd av det utrikespolitiska läget funnits böra vidtagas under nu löpande budgetår, har medfört ett väsentligt större personalbehov än tidigare beräknats. Merkostnaderna härför uppskattas till 15,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för luftskyddsinspektionen under anslagsposten till avlöningar

till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1938/39 överskridas med högst 15,000 kronor.

9:o) **Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (bilaga 6, sid. 73 och 74 av förenämnda statsrådsprotokoll), att till Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Beloppet är avsett för anskaffande snarast möjligt av gasskyddsutrustning åt den aktiva personalen inom det civila luftskyddet inom landet i dess helhet.

Utskottet, som tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning* å tilläggsstat för budgetåret 1938/39 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

10:o) **Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.** Beträffande ifrågavarande anslag (bilaga 6, sid. 74 och 75 av förenämnda statsrådsprotokoll) ävensom i samband därmed väckta motioner avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 31 januari 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 19.

Reservat ion

vid punkt 4:o) av herr *Domö*.